

A banya

Hol volt, hol nem volt, még a világon is túl volt, volt egyszer egy szegény ember, s annak három fia. Nagy legény volt mind a három, szerettek volna megházasodni. Mondják az apjuknak, hogy mit akarnak.

- Jól van - mondja a szegény ember -, hanem elég, ha egyszerre egy fiam házasodik. Menjetelek el, s amelyik a legszebb virágot hozza közületek, az házasodjék meg.

A két nagyobbik legény a faluból ki sem ment. Mind a kettőnek volt kedvese, hoztak azoktól szép virágbokrétaikat. Hanem a legkisebbiknek nem volt senkije, semmije, az elment a faluból, s ment nagy búsan hegyeken-völgyeken át. Egyszerre csak egy rengeteg erdőbe ér, s rengeteg erdő közepében meglát egy régi palotát, palota körül egy virágoskertet.

- Hej, istenem, istenem - sóhajtott a legény -, bezzeg ebből a kertből vihetnék szép virágokat! Amint így sóhajtozik magában, kijön a kertből egy csúnya vén banya, s kérdi:

- Mért búsulsz, te szegény legény?

Mondja a legény, hogy mi kellene.

- No, ha csak virág kell, gyere velem, adok én neked.

Bevitte a kertbe, szedett szebbnél szebb virágokat, s azt mondta, ha valami még kell, csak jöjjön ide, majd segít ő rajta.

Hazamegy a legény a szép nagy bokrétaival, de az olyan szép volt, amilyent még emberi szem nem látott. Ahogy messziről meglátta a szegény ember, mindjárt mondta az idősebb fiainak:

- Na, fiaim, az öcsétek házasodik, mert annak van a legszebb bokrétaja.

De az idősebb legények addig beszéltek, hogy így meg úgy, tegyen még egy próbát, hogy a szegény ember azt mondta:

- Jól van, nem bánom, még egyszer próbáljatok. Aki a legszebb kendőt hozza, az házasodik meg.

Elmennek a legények, az idősebbek a faluba a kedvesükhöz, a legkisebb az erdőbe a vén banyához. Nekidőlt a kerítésnek, s hát jó a vén banya.

- No, fiam, mi kellene?

Mondja a legény, hogy mi. Csak befordult a vén banya a palotába, s hozott a legénynek olyan szép aranyrojtos keszkenőt, hogy a szeme is káprázdott a ragyogásától.

Kaptak a bátyjai is keszkenőt, de legszebb az öccsüké volt. Olyan szép volt, ragyogó volt, hogy olyat emberi szem még nem látott. Csodájára gyűlt az egész falu. Azt hitte minden lélek,

hogy a királytól hozta azt a keszkenőt. Mérgelődtek az idősebb legények. No, most az öccsük megházasodik, s ők szégyenszemre legények maradnak. Addig beszélnek az apjuknak, hogy még ad egy próbát. Azt mondja a szegény ember:

- Hát, jól van, menjetek, s hozzátok el a kedveseteket. Aki a legszebb leányt hozza, az házasodik meg. Hiszen könnyű volt a két idősebb legénynek, mind a kettőnek volt kedvese a faluban, de uramistenem, hová menjen, merre facsarodjék a legkisebb legény. Ugyan bizony kit hozzon ide? Talán bizony a vén banyát, aki neki virágot s keszkenőt adott? Elindul a legény nagy búsan, bemegy az erdőbe, megáll a palota előtt, rákönyököl a kerítésre, szomorú volt az arca, mint a háromnapos esős idő. Kijön a vén banya, s kérdi:

- Hát neked, fiam, mi bajod van megint?

- Hej, ne is kérdje, öreganyám, mi az én bajom! Azt mondta az apám, hármunk közül az házasodhatik meg, aki a legszebb leányt viszi haza.

- Azért egyet se búsulj, fiam, gyere velem a palotába.

Bemennek a palotába, s hát ott nincs senki lélek a vén banyán kívül.

- No, fiam - mondja a vén banya -, itt van egy kályha, csinálj tüzet. Ahány láng kicsap a kályhából, annyi boszorkány ugrik ki belőle. De te meg ne ijedj, csak állj meg bátran a kályha előtt. A legutolsónak, s legcsúnyábbnak egy csomó kulcs van a szájában. Te csak bátran kapd ki a kulcsot a szájából, mert különben a boszorkányok összeszaggatnak. A többit reád bízom. Azzal a vén banya elment, a legény begyűjt a kályhába, csak úgy ropogott, pattogott a tűz, s hát egyszerre csak kicsap egy láng a kályhából, s a lánggal egyszerre kiugrik egy boszorkány. Úgy megijedt a szegény legény, hogy a hideg is kirázta. Kicsap a második láng, azzal a második boszorkány. S ugrottak ki egymás után a boszorkányok, hogy szerük-számuk nem volt. Megtelt a szoba boszorkányokkal, csak úgy nyüzsögtek. Hát egyszerre csak kiugrik az utolsó is, amelyiknek egy csomó kulcs volt a szájában. Nekibátorodik a legény, odakap, kirántja a kulcsot a boszorkány szájából, s ím - halljatok csudát! - abban a szempillantásban a vén banyából egy szépséges szép leány lett. Nézi, nézi a legény, szemé-szája tátva maradt a nagy csudálkozástól. A sok boszorkány mind eltűnik a szobából, s jönnek helyettük szép belső leányok, inasok s mindenféle udvarbéli emberek. Mondja a szép leány:

- Ugye csodálkozol, te legény. Hát tudd meg, hogy én voltam az a vén banya, aki neked a virágot s a keszkenőt adta. Az Isten vezérelt ide, mert én elátkozott királykisasszony voltam, s az is maradok, ha te ide nem jössz. Te az enyém, én a tied, ásó, kapa s a nagyharang válasszon el minket.

Azzal mindjárt felpakoltak, s mentek a szegény ember házához, hogy megtartsák a lakodalmat. De még csak most jött a falu csudalátni, hogy a szegény legény királykisasszonyt hozott a házhoz. Ott mindjárt papot hívtak, csaptak lakodalmat, hét országra szólót. Nagy kedve kerekedett a szegény embernek, s azt mondta:

- Isten neki, nem bánom, hadd házasodjék meg a két idősebb fiam is.

Na, megházasodtak azok is, kaptak az öccsüktől házat, földet s mindent. Akkor aztán a kisebb legény fölkerelkedett a feleségivel, visszamentek a palotába, s még ma is élnek ott, ha meg nem haltak.

